

การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย

นายธีระยุทธ ลาดีฟี



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุมม์อัลควะเราะฮ์

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-992-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

119334783

THE PORTRAYAL OF MUSLIM EVENTS IN THAI NEWSPAPERS



Mr. Theerayut Lateefee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-992-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย
โดย นายธีระยุทธ ภาคิพี
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ

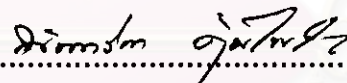
.....

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต



.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กิระนันท์)


คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มไทโรจน์)



.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)



.....กรรมการ
(อาจารย์ พรรณพิมก นาคนาวา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ธีระยุทธ ลาดีพี : การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย
(THE PORTRAYAL OF MUSLIM EVENTS IN THAI NEWSPAPERS)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร.พีระ จิรโสภณ, 179 หน้า, ISBN 974-332-992-7

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในฐานะสถาบันทางสังคมว่ามี การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ซึ่งมีสถานภาพเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมไทยออกมาอย่างไร ลักษณะใด เบี่ยงเบนไปในทิศทางใดหรือไม่ ตลอดจนนำเสนอภาพลักษณ์ของชาวมุสลิมออกมาเช่นไร โดยได้ทำ การวิเคราะห์เนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมทั้งในบริบทของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมในประเทศ ไทยและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมในต่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อฉบับ ซึ่งเจาะจงเลือกมาเป็นตัว แทน คือไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และไทยโพสต์ ในช่วงระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2541-31 ธันวาคม 2541

ผลการวิจัย พบว่า

1. หนังสือพิมพ์ไทยมีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในรูปแบบของข่าว เป็นหลัก โดยปรากฏอยู่ในหน้าต่างประเทศมากกว่าหน้าอื่นๆ และส่วนใหญ่ให้ความสำคัญไม่มากนัก โดยมักนำ เสนอเป็นหัวข้อธรรมดา และหัวข้อรองหน้าใน ส่วนประเภทเนื้อหาของเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอเป็นจำนวนมากที่ สุดได้แก่เนื้อหาประเภทปัญหาสังคม-ความไม่สงบในสังคม-อาชญากรรม-วินาศกรรม, สงคราม การเคลื่อนไหว ทางทหาร, การเมืองระหว่างประเทศ และการเมืองในประเทศ และเมื่อพิจารณาเนื้อหาในเชิงบวก-ลบ พบว่าเนื้อ หาในเชิงลบ จะถูกนำเสนอมากกว่าเนื้อหาในเชิงบวก นอกจากนี้ยังพบอีกว่าหนังสือพิมพ์ไทยจะนำเสนอเนื้อหา ของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมที่มีองค์ประกอบคุณค่าข่าวในด้านความเด่น, ความขัดแย้ง, ลึกลับ ซับซ้อน ซ่อนเงื่อน และเร้าอารมณ์ความรู้สึก ค่อนข้างมาก สำหรับสถานที่เกิดเหตุการณ์ในเนื้อหา มักเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันออกกลาง มากกว่าภูมิภาคอื่นๆ
2. หนังสือพิมพ์ไทยมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม และสำนัก ข่าวในโลกตะวันตก มากกว่าแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลชาวมุสลิม และสื่อสารมวลชนของมุสลิม
3. หนังสือพิมพ์ไทยมีความโน้มเอียงในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางลบมากกว่าเนื้อหาในทิศ ททางบวกในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม
4. ภาพลักษณ์ของชาวมุสลิมที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยเป็นภาพลักษณ์ในเชิงลบมากกว่าภาพ ลักษณ์ในเชิงบวก โดยภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอมากได้แก่ 1) กลุ่มภาพลักษณ์โจรก่อการร้าย/ก่อวินาศกรรม/ มุสลิมหัวรุนแรง 2) กลุ่มภาพลักษณ์การจลาจล/มือบ/ประท้วง 3) กลุ่มภาพลักษณ์การฝ่าฝืน/ไม่ให้ความ ร่วมมือ/ละเมิดข้อตกลงสัญญา 4) กลุ่มภาพลักษณ์การทอดทิ้ง สิ่งสม ช้องสุ่มอาวุธร้ายแรง 5) กลุ่มภาพลักษณ์ การประสบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง

ภาควิชาวารสารสนเทศ.....

สาขาวิชาภาควิชาหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา ๒๕๔๕.....

ลายมือชื่อนิสิต 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

408 52410 28 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : PORTRAYAL / MUSLIM EVENTS / THAI NEWSPAPERS

THEERAYUT LATEEFEE : THE PORTAYAL OF MUSLIM EVENTS IN THAI
NEWSPAPERS. THESIS ADVISER : ASSOC. PROF. PIRA CHRASOPONE, Ph.D.

199 pp. ISBN 974-332-992-7

The study focused on the portrayal of Muslims in the Thai-language newspapers to find out how the image of muslims, who are a minority group in Thailand , was presented and if stories were slanting. To this end, news and articles about Muslims, both at home and in foreign locations, were analyzed. The items were taken from four dailies: Thai Rath, Daily News, Matichon and Thai Post between January 1, 1998 and December 31, 1998

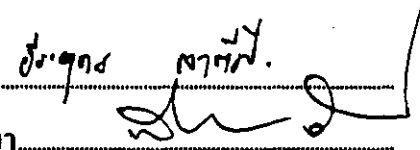
The findings are as follows:

1. Most of the Muslime events were news reports printed in the foreing news section. They rarely appeared as lead stories and were mostly found in the inside pages. Among the stories covered involved social problems, social disturbances, crimes, sabotage, conflicts, military exercises as well as local and international politics. The newspapers put more emphasis on the negative aspects of the news which were usually accompanied by one of the following elements: oddity, conflict, mystery, and sensation. Most of the events occurred in Southeast Asia and the Middle East.
2. The newspapers relied more on Western or other news sources than Muslim sources or Muslim mass media
3. The newspapers tended to portray more of the negative aspects of the news involving Muslims.
4. The unfavorable images of Muslims were more prevalent in the newspapers. Muslims were usually portrayed as 1) terrorists/saboteurs/Muslim fundamentalists; 2) rioters/mobs/demonstrators; 3) violators/ non-conformists/ breakers of agreements; 4) buyers of powerful weapons; and 5) victims of severe economic crises.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....

สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา.....๒๕๔๒.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้หากไม่ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พิศะ จิรโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ชี้แนะแนวทาง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนชี้ทางสว่างให้กับผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ตลอดรอดฝั่ง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ นันทริกา คຸ້ມໂພໂຣຈິນ และอาจารย์ พรรณพิมล นาคนาวา ที่ได้กรุณาให้เกิดริมาเป็นประธานกรรมการ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้

ขอบคุณ และขอบใจพี่ๆ เพื่อนๆ JR 3 ภาคนอกเวลาราชการทุกๆ คน ที่ช่วยกันเติมเต็มวันเวลาแห่งความสุข ที่ทำให้บรรยากาศแห่งการแสวงหาความรู้ ณ สถาบันแห่งนี้เต็มไปด้วยสีสันที่งดงามน่าประทับใจ

สุดท้ายขอขอบคุณ คุณแม่ คุณป้า ตลอดจนสมาชิกทุก ๆ คนในครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ธีระยุทธ ลาติพิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	73
4 ผลการวิจัย.....	87
ส่วนที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหา	
การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิม.....	88
ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมุติฐาน.....	121
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	127
สรุปผลการวิจัย.....	128
อภิปรายผล.....	134
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	166
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	166
รายการอ้างอิง.....	169
ภาคผนวก.....	176
ประวัติผู้วิจัย.....	179

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ก	แสดงการเลือกตัวอย่างฉบับของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา.....	76
1	แสดงปริมาณการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	88
2	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	90
3	แสดงตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	92
4	แสดงการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมใน หนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	94
5	แสดงประเภทเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	96
6	แสดงเนื้อหาในเชิงบวกและเนื้อหาเชิงลบในเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ชาวมุสลิม ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	101
7	แสดงการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม จำแนกตามองค์ประกอบคุณค่าข่าว ของหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	102
8	แสดงสถานที่เกิดเหตุการณ์ในเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	104
9	แสดงแหล่งข้อมูลอ้างอิงในการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม ในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	106
10	แสดงทิศทางของเหตุการณ์ (บวก-กลาง-ลบ) ในการนำเสนอเนื้อหา ของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	107
11	แสดงภาพลักษณ์ของชาวมุสลิมในด้านต่างๆ ที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทย 4 ชื่อ ฉบับ.....	109
12	แสดงการทดสอบ χ^2 ของความแตกต่างระหว่างการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบข่าว กับ การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอื่นๆ ในการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม.....	121
13	แสดงการทดสอบ χ^2 ของความแตกต่างระหว่างการนำเสนอเนื้อหา ในตำแหน่งหน้าต่างประเทศ กับ หน้าอื่นๆ.....	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

14	แสดงการทดสอบ X^2 ของความแตกต่างระหว่างการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมที่เป็นเนื้อหาในเชิงลบ กับ เนื้อหาในเชิงบวก.....	123
15	แสดงการทดสอบ X^2 ของความแตกต่างระหว่างการอ้างอิงบุคคลชาวมุสลิม และสื่อสารมวลชนของมุสลิม กับ แหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่ไม่ใช่มุสลิม ในการนำเสนอเนื้อหา ของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิม.....	124
16	แสดงการทดสอบ X^2 ของความแตกต่างระหว่างการนำเสนอเนื้อหาของเหตุการณ์ ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมที่เป็นเนื้อหาในทิศทางลบ กับ การนำเสนอเนื้อหา ในทิศทางบวกของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิม.....	125
17	แสดงการทดสอบ X^2 ของความแตกต่างระหว่างภาพลักษณ์ในเชิงลบ กับ ภาพลักษณ์ในเชิงบวกของชาวมุสลิมที่นำเสนอ ในหนังสือพิมพ์ไทย.....	126



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย